

Les vel·leïtats d'autor dramàtic de Carlos Solchaga

Eurotragèdia en cinc actes

Tots els elements per a escriure una tragèdia es donen a hores d'ara a l'estat espanyol. L'economia està trencada, precisament quan l'estat es prepara per a entrar per la porta gran en l'Europa dels països rics. Per a escriure el drama, Carlos Solchaga té totes les facilitats a l'abast.

A banda de les complicades fórmules econòmiques per a aconseguir la reducció del dèficit exterior, la cotització de la pesseta, el control de la inflació i la competitivitat de les empreses, del que es tracta prioritàriament, després de tots els sacrificis que Solchaga ens demana —el mes de gener pròxim desapareixen les fronteres entre els països membres de la CE—, és saber si, quan siguem europeus de debò, viurem vertaderament millor que ara, en plena crisi de recessió.

Segons l'evolució dels paràmetres que avaluen l'activitat econòmica, sembla que no bufaran vents millors per als ciutadans de les diferents comunitats de l'estat espanyol. Tot el contrari. Catalans, bascos, castellans i qualsevol altre contribuent a les arques de l'estat espanyol té moltes més probabilitats d'entrar al club europeu més pobre que ric, més aviat atordit i despistat que conscient de les regles de joc comunitàries. Siga per grups separats, empleats i empresaris, siga pels sectors més sensibles als canvis de signe econòmic, inversió-estalvi, agricultura i indústria, tots plegats donem símptomes negatius, previsions nefastes i esperances frustrades de regeneració de la situació. L'eurotragèdia susceptible de ser escrita en el boirós i viciat ambient econòmic pel ministre Solchaga es pot desplegar en cinc actes. Ara bé, com els fulletons televisius sud-americans, el fastigós eurodrama segons Solchaga es pot ampliar a voluntat de l'autor fins a la sacietat. El teló es pot aixecar.

PRIMER ACTE. Els empresaris, posant cara de pòquer, s'adonen que els negocis són cada dia menys productius a causa de l'augment dels costos empresarials, la baixada del consum i nombroses dificultats per a l'exportació degudes a l'alta cotització de la pesseta.

No és cap secret que la competitivitat de l'economia espanyola ha abaixat perillosa-



ment durant l'últim quinquenni. Un dels especialistes més fiables del món econòmic espanyol, Enrique Fuentes Quintana, publicava, fa un mes, un estudi exhaustiu sobre l'evolució de l'activitat econòmica dels darrers cinc anys. Hi afirmava que el descens global de la competitivitat des del 1987 fins ara ha estat del 22,8%. El camí, doncs, pel qual ha marxat la nostra economia els últims anys ha estat tot just el contrari al que hauria convingut. Per a entrar amb una mínima seguretat en el club europeu, l'economia espanyola hauria d'haver crescut per damunt de la mitjana del conjunt dels altres socis, per atrapar el temps perdut. No ha estat així.

En boca dels empresaris, les alternatives que s'ha fixat el govern de Madrid des de fa anys, a més de ser inoperants, seran massa costoses per a les finances empresarials. Segons l'actual president de la Con-

federació Empresarial Valenciana (CEV), José María Jiménez de Laiglesia, "el reajustament econòmic de Solchaga costarà uns 100.000 milions de pessetes a les empreses valencianes".

En la cúpula de la patronal espanyola també han aparegut dures crítiques al pla de reajustament del ministre dels diners públics espanyols. El vice-president de la CEOE i possible successor de José María Cuevas, Arturo Gil, ha afirmat fa poc que "no es veu una eixida a curt termini a l'actual recessió".

Pel que fa al Principat, segons fonts oficials de la Conselleria d'Economia, la política de fixació de salaris i els alts tipus d'interès han provocat els últims anys una forta reducció del benefici empresarial. Mentre que el Banc d'Espanya confirmava a principi d'enguany que la tendència actual era la caiguda de la rendibilitat i l'au-



EL GAT INVISIBLE

tofinançament de les empreses, els responsables de l'economia catalana deien que la pèrdua de beneficis de les empreses havia estat l'any 1990 d'un 16% respecte als resultats de l'any anterior. La tònica a la baixa continua sent la mateixa.

Des de les Illes Balears, la situació sembla ser molt més dramàtica encara. El president de la Confederació d'Associacions Empresarials de Balears, CAEB, Francesc Alberti, enviava un missatge desesperat al govern central mentre declarava públicament a finals del passat mes d'agost: "Els empresaris hem perdut la il·lusió i no trobem motivacions per impulsar noves inversions". La mateixa CAEB acaba de fer els comptes sobre el dèficit que presenta la balança comercial de les Illes. Els números vermells arribaven als 15.000 milions de pessetes, als quals cal afegir els 80.000 milions anotats al deure de l'exercici anterior.

Les crítiques contra les directrius econòmiques "solchaguianes" també ixen dels mateixos responsables autonòmics. El president de la Generalitat de Catalunya, Jordi Pujol, en declaracions públiques fetes el passat mes de juliol, va criticar la política econòmica de Madrid "perquè continua sacrificant l'economia productiva".

SEGON ACTE. Tots aquells que es guanyen la vida amb una nòmina no saben molt bé a quin sant encomanar-se. Les seues butxaques estan foradades, el poder adquisitiu, pel terra. Al fons, com a

futur laboral, apareix la precarietat en majúscules.

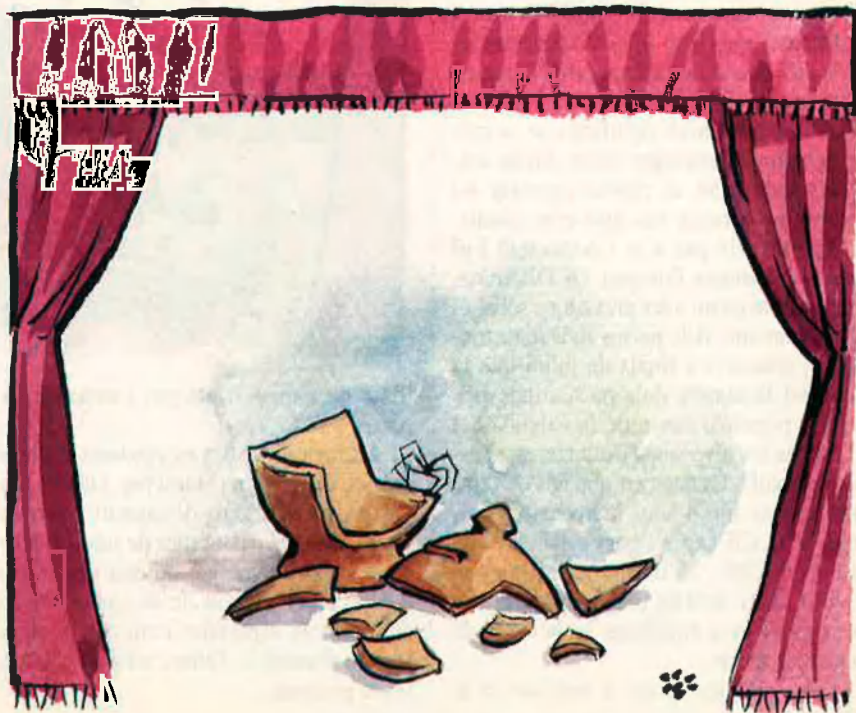
Un milió i mig de professionals de l'estat espanyol hauran de reconvertir-se si volen sobreviure en el competitiu món econòmic europeu, segons dades recents de la Unió de Consumidors. La pregunta consegüent a aquesta necessitat és saber de quins mitjans disposen els advocats, metges, arquitectes i altres professionals per realitzar l'urgent reciclatge. De moment no en tenen cap o són molt onerosos, reser-

vats per tant a uns poquíssims privilegiats.

El punt més negre d'aquesta situació el representa l'enorme disminució de llocs de treball que es preveu per a quan s'acabe aquest exercici: 286.500 aturats més al final d'enguany, segons les previsions molt fiables de la fundació FIES (Fons per a la Investigació Econòmica i Social). Per la seua banda, UGT ha denunciat reiteradament que els més afectats per l'atur són els joves. A finals de l'any passat es comptaven quasi un milió de joves sense feina, dels quals uns 300.000 tenien entre 16 i 19 anys i la resta superaven els 24 anys. La joventut, doncs, pel que fa a Europa, té el bitllet pagat, però en segona classe i sense seient.

Si detallem aquests problemes laborals per àrees, tan sols per al País Valencià les previsions no oficials avancen la pèrdua d'uns 30.000 llocs de treball fins al final de l'any. A més, s'hi ha d'afegir una altra circumstància: la tercera part dels desocupats de l'estat, al voltant del milió i mig, fa més de dos anys que no troba feina. Els de més de 50 anys i les dones són els més afectats per aquesta desocupació de llarga duració. Fonts sindicals acaben de publicar un estudi que denuncia l'alta repercussió del pla de regulació laboral que afecta el 10% del total de treballadors del sector industrial.

TERCER ACTE. L'estalvi com a factor d'equilibri d'una economia sanejada ha passat en poc de temps a ser una pura il·lusió per a la majoria dels ciutadans.



La tisora de Solchaga

L últim Consell de Ministres, celebrat amb tota urgència el passat dimecres 9 de setembre, ha aprovat en bloc el paquet de mesures econòmiques que perfilaran els pressupostos de despeses públiques per a l'any 1993.

Despeses públiques de personal. Els salaris dels funcionaris no superaran una pujada del 4%. L'oferta d'ocupació pública es mantindrà congelada, llevat d'Ensenyament, Sanitat i Justícia. Igualment, es preveu un retall de les despeses complementàries dels funcionaris d'un 10% aproximadament.

Menys béns i serveis. Des del passat 22 de juliol han quedat retallades les despeses

públiques pel que fa a la publicitat, protocols, publicacions i conferències amb un estalvi previst de 20.000 milions de pessetes.

Despeses financeres. Els alts tipus d'interès mantinguts per a reforçar la cotització de la pesseta impedeixen estalviar en aquest capítol, ara en dèficit de 2,5 bilions de pessetes.

Transferències corrents. S'ha optat per la reducció al màxim d'aquest tipus de despeses. Amb la reforma del subsidi de desocupació, s'espera estalviar en els comptes de l'INEM al voltant dels 400.000 milions de pessetes. A més, amb les mesures aprovades sobre Incapacitat

Laboral Transitòria (IAL), uns 75.000 milions de pessetes eixiran de les finances de les empreses privades i no dels calaixos de l'administració central. També està prevista la supressió de les subvencions a les empreses públiques per cobrir els seus dèficits respectius. La venda majoritària de les empreses de l'INI, anunciada per Claudio Aranzadi, representarà mig bilió de pessetes entre els anys 1992 i 1994.

Inversions. L'objectiu del govern central és continuar al mateix ritme que l'exercici 1992, és a dir, destinar a aquest capítol al voltant del 5% del PIB.

Per contra, en la columna

d'ingressos, l'administració no s'ho ha pensat dues vegades per pujar al màxim els impostos.

IRPF. Es mantindrà durant tot el pròxim exercici la mateixa pressió fiscal aprovada el passat 22 de juliol, que significa un notable increment de retencions en les nòmines.

IVA. A partir de l'I de gener de l'any que ve s'implantarà el nou tipus reduït per als articles de consum de caràcter social. El tipus mitjà es mantindrà vora el 15%.

Els cotxes es veuran gravats amb un impost especial de matriculació del 13% i, alhora, pujaran considerablement l'alcohol i el tabac.

I. P.

L'endeutament és la norma. Per una porta mig oberta entra capital estranger, molt especulatiu, que ix per una altra sense deixar cap benefici.

Les inversions estrangeres, segons confirmava el Banc d'Espanya a finals del mes de juliol passat, han caigut un 50% durant els sis primers mesos d'enguany respecte al mateix període de l'any anterior. Aquest *au revoir* sobtat dels diners forans va acompanyat d'una greu deterioració dels intercanvis comercials (el dèficit exterior famós que no deixa dormir a Solchaga), més d'un bilió de pessetes, el 67% més que durant els sis primers mesos de l'exercici 1991.

Resumint, tot això significa que, a més de comprar a l'estranger sense diners articles i productes, el capital exterior no afluïx amb tanta facilitat com abans. L'Organització per a la Cooperació i el Desenvolupament Europeu, OCDE, màxima autoritat quant a les previsions sobre el futur econòmic dels països més industrialitzats, afirmava a finals de juliol que la debilitat financera dels països més rics "era la principal causa de la caiguda del 11,5% de les inversions estrangeres a l'estat espanyol". És ben cert que des de principi de l'any fins a juny, la inversió provinent de la CE cap a l'estat espanyol s'ha reduït un 20%. Ni d'Europa, ni tampoc d'altres punts, arriben diners en quantitats suficients per a equilibrar la balança de comerç exterior.

L'estat espanyol ocupa el setè lloc en la



llista de països triats per l'inversor japonès.

La minva inversora es produeix malgrat l'esforç del govern central per a donar major flexibilitat al flux de capitals en aquest sector. Des del passat mes de juliol l'entrada de capital estranger no està supeditada a cap control, llevat de les relacionades amb sectors específics com ara la construcció d'armes o d'altres relatius a la defensa nacional.

Per a la majoria d'experts, la caiguda de la inversió s'ha incrementat amb els últims esdeveniments borsaris i, concretament, amb la fluctuació a la baixa del dòlar americà. En tot cas, l'estat espanyol ha deixat de ser aquell paradís "on qualsevol es pot fer ric en poc de temps", com deia fa alguns anys el mateix Carlos Solchaga.

QUART ACTE. El sector agrícola travessa una de les crisis més fortes amb una

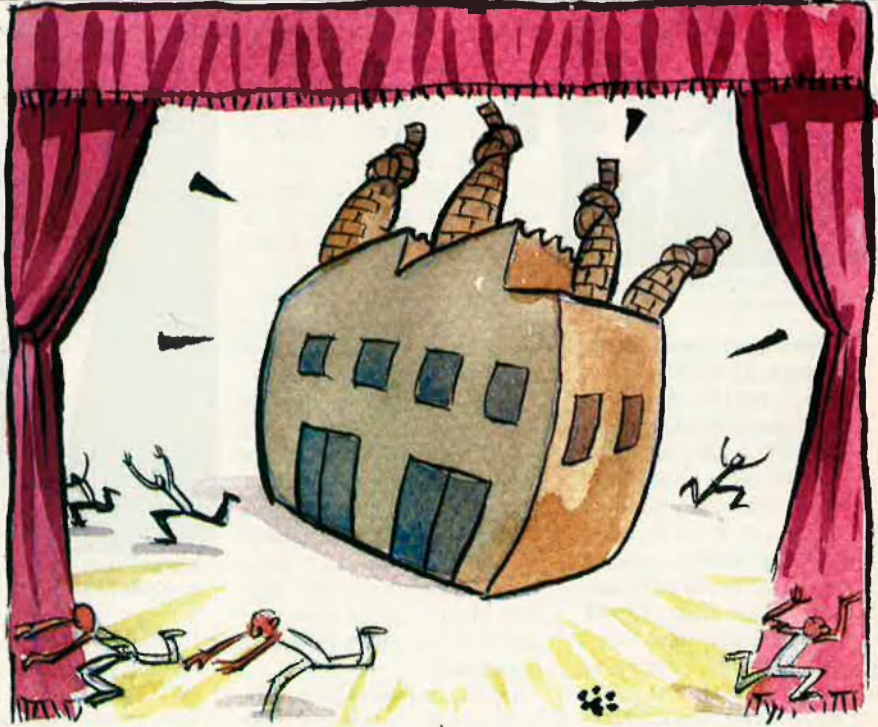
reconversió que l'allunya cada dia més dels models d'explotació europeus. Els joves no volen treballar el camp. Per a complicar més les coses, la desertització agrícola afecta el 50% del territori de conreu nacional, segons dades facilitades pel Ministeri d'Indústria espanyol en un estudi recent.

Pel que fa al País Valencià, els agricultors i la població inactiva són els dos sectors més pobres de la societat, segons les conclusions d'una enquesta de la Conselleria de Treball valenciana.

Comparant les rendes dels agricultors espanyols amb les dels europeus aquells ocupen el desè lloc en la llista dels països comunitaris. Per afrontar aquestes nefastes xifres, el col·lectiu dels joves agricultors ha demanat a les autoritats autonòmiques un increment de les ajudes econòmiques, ja que les subvencions comunitàries procedents de Brussel·les no arriben o ho fan molt tard. Les notícies no són tampoc gaire bones pel que respecta al futur immediat del camp i els seus treballadors. El ministre del ram, Pere Solbes, ha declarat que el retall pressupostari significarà per a l'agricultura al voltant de 10.000 milions menys dels previstos en un principi, 6.000 milions per als crèdits a la reconversió i els altres 4.000 milions destinats a la inversió. La llista del que no funciona al camp és ben llarga: el 32% de les llars rurals viuen en condicions de pobresa, segons denuncia un informe del Ministeri d'Agricultura, que també diu que, dels 1.600.000 agricultors censats, uns 400.000 es veuran obligats a alternar les dures feines agrícoles amb altres ocupacions complementàries si volen sobreviure els pròxims anys.

CINQUÈ I ÚLTIM ACTE. L'únic que funciona bé en la indústria espanyola és l'alt nivell de contaminació. La resta, tot són problemes. L'aspecte productiu va tocant fons i la famosa reconversió deixa sota mínims els beneficis empresarials.

No és cap broma. Segons UGT, hi ha un risc molt probable de desaparició de la indústria metal·lúrgica catalana "a causa de la passivitat de les administracions", tant l'autonòmica com la central. Els sindicats del metall, units a Barcelona a principis del mes de juny últim, van anunciar que durant els dos exercicis anteriors s'havien perdut, com a mínim, uns 40.000 llocs de treball en aquest sector industrial català. Pitjor encara, 18 empreses siderometal·lúrgiques han tancat les portes en el Principat i s'han tramitat més de 20 expe-



dients de regulació laboral només en aquests darrers mesos d'enguany.

Mentre que el ministre d'Indústria espanyol, Claudio Aranzadi, anuncia que la majoria de les empreses que formen l'INI (Institut Nacional d'Indústria) seran privatitzades, les previsions del sector no poden ser més dolentes. El nou pla de reestructuració provocarà una reducció de 10.000 llocs de treball en Ensidesa i Altos Hornos de Vizcaya (AHV), mesures que intenten paliar, segons explicacions del govern central, les fortes pèrdues de l'any passat, al voltant de 50.000 milions de pessetes, 34.000 milions per a Ensidesa i la resta per als AHV.

Segons les conclusions dels experts, l'actual situació de la siderúrgia espanyola és una conseqüència directa de la decisió, fa anys, de mantenir aquestes dues empreses estatals, Ensidesa i AHV, encara que no eren viables. En altres països europeus, com ara Itàlia i França, la reconversió va concentrar la siderúrgia integral en una única empresa. A més, l'avantatge principal de la resta de països europeus respecte a la situació espanyola és que el reajustament siderúrgic s'ha dut a terme 10 anys abans que l'espanyol, ara en la seua primera fase del canvi.

A tot aquest grapat de errors s'ha d'afegir la quasi inexistència de grans grups industrials, consolidats a Europa durant els anys seixanta. Per contra, la presència de grups estrangers que es reparteixen la quota de producció industrial espanyola és cada dia més forta.

Al País Valencià, el sector industrial ha sofert una recessió històrica amb la caiguda d'un 80% de la creació d'empreses. Si durant els dos primers mesos de l'any 1991 es van crear un total de 1.275 empreses, enguany el total de noves societats industrials no arribava al centenar durant el mateix període de temps.

La situació del sector al Principat no és gaire millor. El 75% d'aquestes indústries són massa petites i només donen feina al 15% de la població activa, segons un estudi recent elaborat per la Conselleria. Hi ha una minva de la base industrial, segons el mateix informe. Mentre que l'any 1986 el sector industrial va generar el 36,2% del PIB català, el 1991 el percentatge ha baixat fins al 30,4% del PIB.

Pel que fa a l'estructura empresarial, per a un sector on la concentració productiva és essencial per mantenir un nivell de competitivitat, el tipus d'empreses predominant és aquell que no supera els 10 treballadors (71,2%). Les empreses amb més de 500 treballadors només representen el 0,2% del total.

Siga al nord o al sud, la tendència cap a la desindustrialització sembla una constant. Durant els dos últims anys, quasi 40.000 llocs de treball industrials han desaparegut al País Valencià. Tot això va acompanyat per factors financers negatius que agreugen el panorama. El teló cau amb les últimes notícies: 850 empreses valencianes s'han declarat insolvents durant els primers quatre mesos d'enguany.

Ignasi Pellicer